

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Менеджмент на транспорті”

ПРОГРАМА КУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи з дисципліни

“ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Харків - 2009

Програму курсу розглянуто та рекомендовано до

друку на засіданні кафедри “Менеджмент на транспорті”
24 січня 2008 р., протокол № 7.

Укладачі:

проф. Є.І. Балака,
доц. О.І. Зоріна,
старш. викл. О.В. Семенцова

Рецензент

доц. М. Д. Жердєв

ПРОГРАМА КУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни “Інноваційний менеджмент”

Відповідальний за випуск Семенцова О.В.

Редактор Решетилова В.В.

Підписано до друку 28.10.08 р.
Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 0,75. Обл.-вид.арк. 1,0.
Замовлення № Тираж 100 Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК 2874 від 12.06.2007 р.
Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, майд. Фейєрбаха, 7

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

Кафедра: “Менеджмент організацій на транспорті”

ПРОГРАМА КУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни “Інноваційний менеджмент”

для студентів напрямку “Менеджмент” усіх форм навчання

Харків 2009

Програму курсу та завдання до самостійної роботи з дисципліни “Інноваційний менеджмент” для студентів напрямку “Менеджмент” всіх форм навчання розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри “Менеджмент на транспорті” 24 січня 2008 р., протокол № 7.

Укладачі:

проф. Є.І. Балака,
доц. О.І. Зоріна,
старш. викл. О.В. Семенцова

Рецензент

доц. М. Д. Жердєв

ЗМІСТ

1	Загальна характеристика дисципліни	4
2	Мета та задачі викладання дисципліни	4
3	Розгорнута програма дисципліни	7
3.1	Змістовий модуль 1. Інноваційна діяльність в Україні та її регулювання	7
3.2	Змістовий модуль 2. Практичні аспекти впровадження інновації	8
3.3	Структура залікового кредиту курсу	10
4	Рекомендації до самостійних занять з дисципліни	11
	Список літератури	12

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Програму вивчення нормативної дисципліни «Інноваційний менеджмент» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно - логічними схемами освітньо - професійної програми підготовки спеціаліста та магістра за напрямком «Менеджмент». Програма охоплює змістові модулі, визначені в анотації дисципліни, яка наведена у варіативній частині освітньо – професійної програми спеціаліста, магістра.

Дані методичні вказівки доцільно використовувати студентам під час їх самостійної роботи при вивченні питань з дисципліни «Інноваційний менеджмент».

Вивчення дисципліни базується на дисциплінах: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Організація виробництва на підприємствах залізничного транспорту», «Економіка залізничного транспорту», «Управління витратами на залізничному транспорті» та «Державне регулювання та прогнозування».

Дисципліна пов'язана з дисциплінами: «Стратегічний менеджмент», «Інвестиційний менеджмент», а також використовується для виконання проектно-рекомендаційного розділу дипломної роботи під час дипломного проектування.

Згідно з навчальним планом, обсяг аудиторної та самостійної роботи за курсом складає: 15 лекційних (теоретичних) годин, 15 годин практичних занять та 24 години самостійної роботи. Форма контролю – залік.

2 МЕТА ТА ЗАДАЧІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою викладання дисципліни «Інноваційний менеджмент» є оволодіння теоретичними знаннями з питань організації та управління інноваційною діяльністю підприємства, а також інструментарієм, методикою розроблення інноваційних стратегій розвитку підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо методів оцінки інноваційних проектів.

Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них практичних навичок щодо організації управління інноваційною діяльністю.

По закінченні вивчення курсу студенти повинні

знати:

- нормативно-правову базу щодо організації та здійснення інноваційної діяльності в Україні;
- теоретичні засади управління інноваційним розвитком організації;

вміти:

- проводити аналіз інноваційної діяльності організації;
- проводити економічну експертизу доцільності впровадження інноваційних заходів;
- приймати управлінські рішення щодо програми інноваційної діяльності;
- складати стратегічні та поточні плани інноваційної діяльності організації;
- здійснювати поточний та оперативний контроль та координацію реалізації інноваційних проектів;

мати уявлення про:

- інновації та їхню типологію;
- особливості прояву нововведень у процесі прийняття управлінських рішень;
- пріоритетні напрямки розвитку НТП;
- сучасні форми організації інноваційної діяльності.

Мета проведення семінарських занять – отримання студентами теоретичних знань щодо організації інноваційної діяльності.

Завдання проведення семінарських занять є підготовка студентів за всіма напрямками інноваційної діяльності.

Семінарські заняття проводяться за такими темами:

- 1 Предмет і сутність інноваційного менеджменту.
Основні етапи інноваційного менеджменту.
- 2 Класифікації інновацій.
- 3 Складові частини інноваційного процесу. Основні етапи інноваційного процесу.
- 4 Інноваційна стратегія організації.
- 5 Організаційні структури інноваційної діяльності.
Організаційні форми інноваційних підприємств.
- 6 Роль держави у регулюванні інноваційної діяльності.
- 7 Джерела і механізм фінансування інноваційної діяльності.
- 8 Правове регулювання інноваційної діяльності.
- 9 Стратегічне управління інноваційним підприємством.
- 10 Організаційні інновації. Реінжиніринг бізнес-процесів.
- 11 Фінансові та фондові інновації.

Мета проведення практичних занять – набуття студентами практичних навичок щодо використання функціонально-вартісного аналізу при оцінці інноваційних проектів, обґрунтування прогнозованої ціни на нову продукцію та послуги, визначення економічної ефективності реалізації інноваційних проектів.

Завданням проведення практичних занять є практична підготовка студентів і формування у них навичок щодо здійснення розрахунків з визначення доцільності реалізації інноваційних проектів.

Практичні заняття проводяться за такими темами:

- 1 Функціонально-вартісний аналіз як елемент інноваційної політики організації.
- 2 Підходи до визначення ціни на нову продукцію.
Прогнозування ціни на нові товари в конкурентному середовищі.
- 3 Визначення економічної ефективності інноваційних

проектів.

Контрольна робота для студентів заочної форми навчання складається з трьох розрахункових завдань, метою яких є обґрунтування економічної доцільності впровадження інноваційних проектів організації. Основним завданням виконання контрольної роботи є опанування студентами практичних навичок з проведення економічного обґрунтування доцільності впровадження інноваційних проектів організації.

3 РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Змістовий модуль 1. Інноваційна діяльність в Україні та її регулювання

ТЕМА 1. Вступ до інноваційного менеджменту

Поняття інновацій та інноваційного процесу [3, с. 5-6, 8, 5, 6-10]. Сутність інноваційного менеджменту [3, с. 6, 9, 5, 17]. Основні категорії інноваційного менеджменту [3, с. 7-9]. Функції інноваційного менеджменту [3, с. 9]. Класифікації інновацій [3, с. 10-14, 5, 18-22].

ТЕМА 2. Інноваційна політика організацій

Важелі, що стимулюють впровадження інновацій [3, с. 14-21]. Складові інноваційної політики підприємства [3, с. 21-24].

ТЕМА 3. Інноваційний процес

Сутність інноваційного процесу [3, с. 24, 5, 10-11]. Джерела інноваційних ідей [3, с. 25]. Фактори інноваційного процесу [3, с. 27-28]. Суб'єкти інноваційного процесу [3, с. 29, 5, 12-13]. Основні фази інноваційного процесу [3, с. 29-32]. Етапи розроблення інновацій [3, с. 32-365].

ТЕМА 4. Інфраструктура інноваційної діяльності організацій
Необхідність інформаційного забезпечення інноваційної діяльності [3, с. 37-38]. Бізнес-інкубатори. Технопарки. Технополіси [3, с. 38-41, 5, 25-26, 32-34].

ТЕМА 5. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні

Сутність державного регулювання інноваційної діяльності [1, 3, с. 41-42]. Основні напрямки інноваційної політики держави [1, 3, с. 42-43]. Нормативно-правові документи, що регулюють інноваційну діяльність в Україні [1, 3, с. 43-46].

ТЕМА 6. Зарубіжний досвід стимулювання інноваційної діяльності

Досвід реалізації інноваційних проектів у ФРН [3, с. 46-49]. Досвід реалізації інноваційних проектів у Великобританії [3, с. 49-51]. Досвід реалізації інноваційних проектів у Франції [3, с. 51-52].

ТЕМА 7. Правовий захист інтелектуальної складової інновацій

Поняття інтелектуальних інвестицій [3, с. 52-57]. Захист інтелектуальної власності в Україні [3, с. 57-58].

3.2 Змістовий модуль 2. Практичні аспекти впровадження інновації

ТЕМА 8. Інноваційна стратегія організацій
Сутність інноваційної стратегії [3, с. 71-73, 5, с. 74]. Види

інноваційної стратегії [3, с. 73-77, 5, с. 79-84]. Реалізація інноваційної стратегії [3, с. 77-80].

ТЕМА 9. Ринок інноваційної продукції

Суб'єкти та об'єкти інноваційного ринку [3, с. 81, 5, с. 12-13]. Аналіз попиту на інноваційну продукцію [3, с. 82-83]. Форми передачі технологій [3, с. 83-84].

ТЕМА 10. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності

Джерела фінансування інноваційної діяльності [3, с. 58-59]. Види фінансової підтримки інноваційної діяльності [3, с. 59-60]. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа [3, с. 61].

ТЕМА 11. Ціноутворення на нову продукцію та послуги

Види цін [7, с. 318-322]. Методичні підходи щодо визначення цін на нову продукцію та послуги [7, с. 322-335]. Особливості ціноутворення при різних моделях ринку [7, с. 335-339].

ТЕМА 12. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення ефективності виробництва

Поняття та сутність функціонально-вартісного аналізу [5, с. 145]. Етапи проведення функціонально-вартісного аналізу [5, с. 148-153]. Методи проведення функціонально-вартісного аналізу [5, с. 148-153].

ТЕМА 13. Аналіз ефективності інноваційної діяльності

Види корисного ефекту від здійснення інноваційних проектів [3, с. 61-64, 5, с. 264-265]. Організація аналізу ефективності інноваційної діяльності [3, с. 64-65, 5]. Методи та показники оцінки ефективності інноваційних проектів

[3, с. 65-70, 5, с. 257, 273-281].

ТЕМА 14. Ризик в інноваційній діяльності.

Сутність ризик-менеджменту інноваційних проектів [3, с. 85]. Ситуації виникнення інноваційного ризику [3, с. 86]. Основні види ризиків, що виникають при здійсненні інноваційної діяльності [3, с. 87-91]. Методи зниження ризику [3, с. 91-94].

ТЕМА 15. Окремі види організаційних інновацій. Реінжиніринг

Причини виникнення реінжинірингу. Сутність та властивості ре інжинірингу [3, с. 95-98]. Основні етапи реінжинірингу [3, с. 98-102].

3.3 Структура залікового кредиту курсу

Складові залікового кредиту I	Кількість годин, відведених на:			
	аудиторну роботу			Самостійну роботу
	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	
Модуль 1. Інноваційна діяльність в Україні та її регулювання				
Змістовий модуль 1. Інноваційна діяльність в Україні та її регулювання	7	7	-	12
Усього по модулю 1	7	7	-	12
Модуль 2. Практичні аспекти впровадження інновації				

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти впровадження інновації	8	8	-	12
Усього по модулю 2	8	8	-	12
Загальна кількість годин	15	15	-	24

Методи оцінювання:

- тестування за темами змістових модулів;
- оцінки за індивідуальні завдання;
- оцінка за роботу на практичних та семінарських заняттях;
- оцінки за контрольні роботи.

4 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Самостійні заняття призначені для закріплення та поглиблення теоретичних знань, які отримані під час лекцій, та ознайомлення з підручниками та посібниками, а також для формування навичок розв'язання практичних завдань з використання функціонально-вартісного аналізу при оцінці інноваційних проектів, обґрунтування прогнозованої ціни на нову продукцію та послуги, визначення економічної ефективності реалізації інноваційних проектів.

До самостійної роботи студентів включається підготовка доповідей на тему:

- основні положення Закону України «Про інноваційну діяльність»;
- технічна підготовка виробництва нової продукції;
- планування розроблення та виробництва нової продукції (послуг);
- сучасні організаційні форми інноваційної діяльності;
- методи визначення ціни на нову продукцію.

Типові задачі з дисципліни «Інноваційний менеджмент»

наведені у методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи з дисципліни «Інноваційний менеджмент».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

- 1 Закон України «Про інноваційну діяльність».
- 2 Балака Є.І., Зоріна О.І., Колесникова Н.М., Писаревський І.М. Оцінка економічної доцільності інвестицій в інноваційні проекти на транспорті: Навч. посібник. – Х.: УкрДАЗТ/ІППК, 2005. – 210 с.
- 3 Брінь П.В. Інноваційний менеджмент: Конспект лекцій. – Харків: УкрДАЗТ, 2005. – 129 с.
- 4 Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник / Під ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 960 с.
- 5 Ильенкова С.Д., Гохберг Л.М., Ягудин С.Ю. Инновационный менеджмент. – М.: Банки и биржи, 1997. – 327 с.
- 6 Медынский В.Г., Шаршукова Л.Г. Инновационное предпринимательство: Учеб. пособие. – М.: Инфра – М., 1997. – 240 с.
- 7 Экономика предприятия: Учебник / Под ред. проф. Н.А. Сафонова. – М.: «Юрист», 1998. – 584 с.

Додаткова:

- 1 Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «ИНТЕМ», 1995. – 448 с.
- 2 Бочаров В.В. Инвестиционный менеджмент. – С.Пб.: Питер, 2000. – 160 с.
- 3 Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ: Фенікс, 2003. – 440 с.

- 4 Гринёв В.Ф. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие. – К.: МАУП, «2000. – 148 с.
- 5 Инновационный менеджмент: Справочное пособие / Под ред. П.Н. Завлина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЦИСН, 1998. – 568 с.
- 6 Круглова Н.Ю. Инновационный менеджмент: Учебн. пособие. – М.: Издательство РДЛ, 2001. – 352 с.
- 7 Мединский В.Г. Инновационный менеджмент: Учебник. – М.: Инфра – М, 2002. – 295 с.
- 8 Управление инвестициями: В 2-х т. / В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высшая школа, 1998.
- 9 Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учеб. для вузов. – 2-е изд., доп. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел - Синтез»», 1998. – 416 с.
- 10 Федоренко В.Г. Инвестиційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1999. – 184 с.

